

GLEBALIŠKI LIST.

IZDAVA UDRUŽENJE
GLEB. TGRALCEV
MEŠTNO ODBOR
LJUBLJANA.

SEZONA
1922-23

ŠTEV. 3.

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte
Telefon 438.

Za gospode:
klobuki, cilindri,
čepice prvovrst-
nih tovaren.

Za dame:
plašči, kostumi,
obleke iz svile,
volne in trikot.

Perilo, nogavice,
rokavice, kravate.

Perilo, nogavice,
rokavice.

Dežni plašči,
dežniki, palice.
V vsaki ceni in
največji izberi.

Parfum, milo
in vsi
modni predmeti.

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte
Telefon 438.

👉 OGLAŠUJTE V 👈
„GLEDALIŠKEM LISTU”!

Kadar oglašujete v časopisih in koledarjih, prihranite si mnogo truda, časa in denarja, ako se obrnete na domače

J. ZORMAN - OVO ANONČNO IN REKLAMNO PODJETJE
Bureau des annonces. - Inzeratny ured. - Advertising Office.

GLEDALIŠKA UL. 2. LJUBLJANA, GLEDALIŠKA UL. 2.

Glavno zastopstvo „Gledališkega lista“, Telefon 232.

Konkurenčni popust na originalne oglasne cene za vse časopise! Brezplačni proračuni!

Spored

Drama:

Oktober	31. torek	— Zaprto.	
November	1. sreda	— Živi mrtvec.	Izven
"	2. četrtek	— Hedda Gabler.	Red E
"	3. petek	— Hedda Gabler.	Red A
"	4. sobota	— Hedda Gabler.	Izven
"	5. nedelja	— Jack Straw. (Ob treh popoldne)	Izven
"	5. nedelja	— R. U. R. (Ob osmih zvečer)	Izven
"	6. poned.	— Hedda Gabler.	Red C

Opera:

Oktober	31. torek	— Prodana nevesta.	Red B
November	1. sreda	— Tajnost.	Izven
"	2. četrtek	— Zaprto.	
"	3. petek	— Lakmé.	Red C
"	4. sobota	— Jenufa.	Red D
"	5. nedelja	— Triptychon.	Izven
"	6. poned.	— Zaprto.	

PRISPEVAJTE ZA

BORŠTNIK-VEROVŠKOV

NAGROBNI SPOMENIK.

ŽIVI MRTVEC.

Drama v enajstih slikah. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil V. Borštnik.

Režiser: PAVEL GOLIA.

I. slika. V stanovanju Protasova.

Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Saša, njena sestra	gna Gorjupova
Ana Pavlovna, njena mati	gna Rakarjeva
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin
Pestunja	gna Zbožilova
Sobarica	gna Gabrijelčičeva

II. slika. Pri ciganih.

Fjodor Vasiljevič (Fedja)	g. Šest
Afremov	g. Plut
Častnik	g. Cesar
Glasbenik	g. Karagjov
Prvi cigan	g. Terčič
Ciganka	gna Mira Danilova
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin
Maša, mlada ciganka	ga Juvanova

Ciganski zbor.

III. slika. V stanovanju Protasova.

Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Saša, njena sestra	gna Gorjupova
Ana Pavlovna, njena mati	gna Rakarjeva
Zdravnik	g. Danilo
Viktor Milajlovič Karenin	g. Gregorin

IV. slika. V kabinetu Afremova.

Afremov	g. Plut
Stahov	g. Markič
Butkevič	g. Medven
Korotkov	g. Smerkolj
Fjodor Vasiljevič (Fedja)	g. Šest
Saša	gna Gorjupova

V. slika. Kabinet Ane Dimitrijevne.

Ana Dimitrijevna, Viktorjeva mati	ga Rogozova
Knez Abrezkov	g. Skrbinšek
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin
Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Sluga	g. Sancin

VI. slika. Skromno stanovanje.

Fjodor Vasiljevič (Fedja)	g. Šest
Maša, mlada ciganka	ga Juvanova
Ivan Makarovič, stari cigan, njen oče	g. Terčič
Nastasja Ivanovna, ciganka, njena mati	gna Vera Danilova
Knez Abrezkov	g. Skrbinšek

VII. slika. Posebni kabinet v gostilni.

Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest
Ivan Petrovič	g. Kralj
Maša	ga Juvanova
Natakar	g. Karagjov

VIII. slika. V stanovanju Protasova.

Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Viktor Karenin	g. Gregorin
Voznesenski, Kareninov tajnik	g. Markič
Sluga	g. Sancin

IX. slika. Krčma.

Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest
Pjetnikov	g. Železnik
Artemjev	g. Ločnik
Natakar	g. Karagjov

X. slika. Soba preiskovalnega sodnika.

Preiskovalni sodnik	g. Lipah
Zapisnikar	g. Terčič
Jelizaveta Andrejevna (Liza)	ga Wintrova
Viktor Karenin	g. Gregorin
Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest

XI. slika. Hodnik v poslopju okrožnega sodišča.

Sluga	g. Sancin
Ivan Petrovič	g. Kralj
Mladi odvetnik	g. Drenovec
Knez Abrezkov	g. Skrbinšek
Pjetnikov	g. Železnik
Dama	gna Zbožilova
Častnik	g. Cesar
Petrušin, odvetnik	g. Peček
Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Viktor Karenin	g. Gregorin
Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest
Maša	ga Juvanova

Sodniki, gledalci, obtoženci, pričē.

Ciganske pesmi v drugi sliki izvaja zbor ruskih dijakov. Solo-točke pojeta ga Juvanova in ga Spilerjeva.

Daljši odmor samo po 4. in 8. sliki.

HEDDA GABLER.

Igra v štirih dejanjih.

Spisal H. Ibsen. Prevel V. Mole.

Režiser: FR. LIPAH.

Jörgen Tesman, štipendist za kulturno
 zgodovino g. Peček.
 Hedda, njegova žena ga **Marija Vera k. g.**
 Gosposdična Julijana Tesman, njegova
 teta ga Juvanova.
 Gospa Elvsted gna Debeljakova.
 Asesor Brack g. Skrbinšek.
 Ejlert Lövborg g. Rogoz.
 Berta, služkinja pri Tesmanovih gna Rakarjeva.

Dejanje se vrši v Tesmanovi vili v zapadnem delu mesta.

Po I. in III. dejanju daljši premor.

Priporoča se francoska in angleška
 krojačnica za dame in gospode.

Vzorci blaga vedno na razpolago.

Ljubljana,
 Šelenburgova ul. 6/1. nadstr.

Potočnik Srečko.

JACK STRAW.

Komedija v treh dejanjih. Angleški spisal W. Somerset Maugham.
Poslovenil Fran Govekar.

Režiser: B. PUTJATA.

Jack Straw	g. Putjata.
Mrs. Parker-Jennings	gna Vera Danilova.
Mr. Parker-Jennings	g. Plut.
Kitty, } njuna otroka	} gna Mira Danilova.
Charles, }	} g. Železnik.
Ambrose Holland	g. Terčič.
Lady Wanley	ga Wintrova.
Lord Serlo	g. Drenovec.
Knez Adrian von Bremer	g. Danilo.
Horton Withers	g. Markič.
Mrs. Withers	gna Rakarjeva.
Rosie Abbot	gna Gorjupova.
Sluga	g. Karagjov.

I. dejanje se vrši v Grand hotelu Babylon v Londonu, II. in III. pa
v salonu Tawerner Halla lady Wanley.

V. BEŠTER ATELJE „**HELIOS**“

ZOPET NOVE SLIKE RAZSTAVLJENE ALEKSANDROVA C. 5.

R. U. R.

Rossum's Universal Robots.

Kolektivna drama v treh dejanjih s predigro. Spisal Karel Čapek.
Prevel O. Šest.

Režiser : O. ŠEST.

Harry Domin, centralni ravnatelj Rossumovih universalnih robotov	g. Rogoz
Inž. Fabry, generalni tehnični ravnatelj R. U. R.	g. Peček
Dr. Gall, upravnik fiziološkega in iznajdbenega oddelka R. U. R.	g. Skrbinšek
Dr. Hallemeier, upravnik zavodov za psiholo- gijo in vzgojo robotov	g. Gregorin
Konzul Busmann, generalni komerc. ravnatelj R. U. R.	g. Železnik
Stavbenik Alkvist, stavbeni šef R. U. R., . . .	g. Kralj
Helana Gloryjeva	ga Wintrova
Nana, njena pestunja	ga Juvanova
Marius, robot	g. Karadjof
Sulla, robotka	gna M. Danilova
Radius, } robota {	g. Cerar
Damon, }	g. Terčič
Drugi } robot {	g. Markič
Tretji }	g. Smerkol
Četrti }	g. Medven
Robot Primus	g. Drenovec
Robotka Helena	ga Wintrova

Več robotov.

Med predigro in prvim dejanjem poteče deset let. Po predigri
in drugim dejanjem odmor. — Dekoracije naslikal g. Skružny.

PRODANA NEVESTA.

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel
A. Funtek. Vglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: F. BUČAR.

Krušina, kmet	g. Debec.
Katinka, njegova žena	ga Smolenskaja.
Marinka, njiju hči	ga Lewandowska.
Miha	g. Cvejič.
Neža, njegova žena	gna Sfiligojeva.
Vašek, njiju sin	g. Mohorič.
Janko, Mihov sin iz prvega zakona	g. Šimenc.
Kecal, mešetar	g. Betetto.
Vodja glumačev	g. Bratuž.
Esmeralda, plesalka	ga Matačičeva.
Indijanec	g. Zorman.

Godi se v večji češki vasi v sedanjosti. — Balet priredila gna Svobodova, plešejo gna Svobodova, Chladkova in Vavpotičeva. Dekoracije naslikal g. Skružny. — Prva vprizoritev l. 1866. v Pragi.

I. Žegnanje. Mešetar Kecal pregovori Marinkine starše, da obljubijo svojo hčer bedastemu Vašku. Marinka ne privoli v možitev, ker hoče ostati zvesta svojemu Janku.

II. Vašek se snide v krčmi s prisojeno mu nevesto, ki je ne pozna in ki mu izvije prisego, da Marinke ne poroči, ker ta ljubi že drugega. Janko proda Kecalu za tristo srebrnikov Marinko s pogojem, da postane žena Mihovega sina.

III. Vašek se zagleda v plesalko Esmeraldo, ki ga pregovori, da nastopi zvečer pri glumaški predstavi. V medveda preoblečenega ga vidijo starši in Kecal ter ga hočejo pridobiti za svoj načrt. Vašek pa jim uide, češ, da Marinke ne mara. Ko Marinki pripovedujejo, da jo je Janko zapustil in prodal, jo prepriča šele pismena pogodba, ki ji jo pokaže Kecal, o Jankovi nezvestobi. Zato obljubi vzeti Vaška. Naposled se izkaže, da je tudi Janko Mihov sin in da je po pogodbi Marinka njegova. Oče z veseljem pozdravi svojega dolgo pogrešanega sina in rad privoli v ženitev.

TAJNOST.

Komična opera v treh dejanjih. Po besedilu Eliške Krásnohorske
uglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: PAVEL DEBEVEC.

Malina, občinski svetovavec	g. Zupan.
Kalina, " "	g. Cvejič.
Roza, sestra Malinova	ga Thierry.
Blaženka, hčerka Malinova	gna Thalerjeva.
Vit, sin Kalinov, lovec	g. Kovač.
Bonifac, vojaški dosluženeec, užitkar pri Kalini .	g. Zathej.
Škrjanček, potujoči pevec	g. Bratuž.
Zidarski mojster	g. Zorman.
Krčmarica	gna Korenjakova.
Jurko, zvonar	g. Mohorič.
Duh patra Barnabaša	g. Pugelj.

Dudak. Občinski možje, sosedi in sosede, fantje in dekleta, mlatiči,
zidarski pomočniki. Sanjske prikazni.

Kraj: Bezděz in okolica.

Čas: Konec 18. stoletja.

Predno je bil zapuščen samostan v Bezdězu je živel v njem veseli frater Barnabaš, velik prijatelj posvetnega življenja. Potrtili Rozi, hčerki bogate rodbine Malinovih, je obljubil, da ji s pomočjo posebne in samo njemu znane skrivnosti pridobi njenega ljubljence Kalino, kateri je bil nekoč, poprosivši roditelje za njeno roko, obdarjen s košaro, ker je bil ubog.

Kmalu nato je umrl veseli frater, menili so se izselili in zapuščeni samostan se je spremenil v pusto razvalinó. Roza pa je čakala, da se izpolni obljuba fratra in da se Kalina k njej povrne. Kalina pa si je v svoji ponosni revščini vzel nalašč najubožnejše dekle.

Minilo je dvajset let. Roza se ni možila, Kalina je vdovec in ima odrastlega sina Vita, ki tajno ljubi Blaženko, hčerko Rozinega brata Maline. O tej ljubezni ne sme nihče ničesar vedeti, zakaj obe rodbini živita v zagrizenem sovraštvu od onega časa, ko je Kalina dobil pri Malinovih košaro. Povsod si rodbini nasprotujeta nalašč in kolikor je mogoče. In tako hoče Kalina dokazati Malini, da ni več berač in dá podreti svojo staro kočó ter postaviti novo hišo, kljub temu, da je dolžan zidarskemu mojstru dvanajst sto.

Kalina in Malina sta občinska svetovavca in razdvajata celo občino. Ko slavi Kalina pokritje svoje hiše, kliče Malina svojo stranko, katero bahavo in javno gosti. Pri tem pride do prepírov, katere podpihuje še vojaški dosluženeec Bonifac, ki je ljubosumen na svojega strica Kalino in zaljubljen v Rozo. Ljudski pevec Škrjanček se v to vmeša in skuša obe stranki pomiriti s svojo novo pesmico, nagovarjajoč Kalino in Rozo, da se vzameta.

Rozin brat Malina je dobra duša in je pripravljen privoliti, toda ko Malina slučajno omeni zopet Kalinov dolg, se vname pretep. Kalino drži Vit, Malino Blaženka. Bonifac pograbi v metežu trhljen kos lesa z okna stare Kalinove kočice, ter najde v njegovi zarezi popisani list. Čitati ne zna, zato odda list Kalini.

Bilo je pisanje pokojnega fratra Barnabaša, ki je kazal Kalini pot do sreče, do zaklada. Bonifac, ki je zvedel nekoliko o tej stvari, mora Kalini priseči, da skrivnosti nikomur ne pove. Svojo obljubo izpolni tako, da zblebeta vse zidarskemu mojstru. Zidar prisega molčanje in hitro pove vse ženam pri vodnjaku. In tako gre tajnost dalje, končno jo pove tudi cerkovnik Jurko mimoidočemu Škrjančku kar s cerkvenega stolpa.

Medtem, ko prisega tudi Škrjanček večno molčanje in se napoti v gostilno z namenom zložiti na to novo pesmico za semenj — se dogovarjata Vit in Blaženka na klopici pod oknom, da se snideta pri procesiji v Bezdězu.

Toliko v prvem dejanju.

V drugem dejanju se pripravlja Kalina na Bezdězu med samostanskim zidovjem, da izkoplje zaklad. Čakajoč na temo, zaspí. In sanja se mu o fratra Barnabašu in o malih podzemskih besih, ki ga zapeljujejo v moč hudobnih duhov. Marijino petje prihajajoče procesije ga prebudi, obide ga groza ob misli, da bo moral na vse zadnje dati svojo dušo hudobnemu čaru, ker je poslušal iz groba pisani list. Molit gre za procesijo. Tu se snideta Blaženka in Vit, kateri noče več dalje tajiti ljubezen in hoče preko vseh rodbinskih nasprotovanj prositi za Blaženkino roko. Presenetí ju Bonifac, kateri pripelje oba očeta in celo procesijo.

Vita ne strašijo groznje očetove; pravi, da noče dote in da Blaženka mora biti njegova, pa najsi jo oče potem zavrže in razdedi. Tako spozna Roza, da Vit nečakinjo resnično ljubi. Žalostna je, da nekoč tudi njen snubec, katerega še vedno ljubi, ni tako vztrajno kljuboval roditeljem. K njej se priplazi Bonifac in ji prizna svojo ljubezen. V tem pride Kalina; čita list pokojnega fratra, najde označeno mesto in prične kopati zaklad. Noč je viharna. Roza trepeče strahu za nekdanjega dragega. Ko odvali Kalina skalo in stopi na pol v temno odprtino, zakliče nanj Roza. On spozna njen glas, glas svoje drage, toda rajši tvega svojo dušo, kakor, da bi se vrnil k nji ubog. In izgine v temnem žrelu Bezděza.

V tretjem dejanju zveni vesela pesem pri Malinovih zbranih sosedov, ki obirajo hmelj. Le Roza tolaži objokano Blaženko, katero vsi silijo, naj zapoje kako pesem. Ona zapoje, toda vsled joka ne more dalje in zbeži iz izbe. Roza prigovarja Malini, naj ne kazi sreče mladim ljudem; on pa pravi, da bi jima ne branil, če bi se Kalina sam ponižal in prišel vljudno prosit k njemu za sina. Bonifac, ki je s Škrjančkom sedel na peči, prosi za Vita prišedšega posloviti se od Roze in Blaženke, ter se je namenil oditi v svet iskat sreče sebi in Blaženki — prosi zaljubljeni Bonifac za Vita

in ob enem tudi za-se za roko Roze. Vse se mu smeje, on pa zleze zopet na peč. Naenkrat odskoči s Škrjančkom s peči, zakaj, začulo se je v peči pritajeno trkanje. Škrjanček se sramuje svojega strahu in zapoje pesem o veselem fratru Barnabašu. V tem se začujejo zamolkli udarci že čisto blizu; vse strahu uide, luči ugasnejo. Roza ostane sama v izbi. Mala vrata pri peči se s hruščem razlete in z motiko v roki prihaja Kalina po svojo srečo, po svoj zaklad. Tajni zasuti podzemski hodnik z Bezděza — do Rozine izbe — to je bila tajnost pokojnega fratra. Hotel je, da išče svojejglavi Kalina zaklad in najde ljubezen Rozino. Zgodi se to čez dvajset let po njegovem načrtu.

Tako je prišel Kalina v Malinov dom in prosi sedaj za sina Blaženko, a tudi nad Rozo in Kalinom zmaga stara ljubezen.

PARFUMS DRIAY

KRALJEVI DVORSKI LIFERANT

MODNI ATELIER **M. ŠARC** MODNI ATELIER
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4.

LAKMÉ.

Opera v treh dejanjih. Besedilo napisala E. Godinet in Ph. Gille.
Uglasbil Léo Delibes. Poslovenil dr. Ivo Šorli.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: G. SEVASTIJANOV.

Lakmé	ga Lovšetova.
Mallika	gna Sfiligojeva.
Ellen	ga Matačičeva.
Roza	ga Ribičeva.
Benston	ga Smolenskaja.
Gerald	g. Kovač.
Friderik	g. Cvejič.
Nilakanta	g. Betetto.
Hadži	g. Bratuž.
Kitajski trgovec	g. Bekš.
Vračar	g. Povše.
Kuravar	g. J. Drenovec.
Bajadere	{ gna Chladkova.
	{ gna Vavpotičeva.

Indijski narod. Angleške dame, častniki in mornarji. Brahmanski svečeniki in bajadere, prodajalci, fakirji itd.

Plese priredila ga. Poljakova.

Nove dekoracije po lastnem načrtu izdelal g. Skružny. — Nove kostume izdelala ga. Waldsteinova in g. Dobry. — Prva predstava v Parizu v Opera-Comique 14. aprila 1883.

AUGUST ŠKOF trgovina z usnjem.
Pred igriščem števil. 1.

PASTORKA JENUFA.

Opera v treh dejanjih. Besedilo spisala po drami iz življenja moravskega naroda Gabrijela Preissova. Poslovenil Fran Govekar.
Uglasbil Léo Janaček.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: VASILIJ SEVASTIJANOV.

Stara Burjevka, užitkarica

in gospodinja v mlinu gna Sfiligojeva.

Laca Klemen } polbrata, vnuka Burjevke { g. Sovilski.
Števo Burja } g. Šimenc.

Cerkovnica Burjevka, vdova

in snaha stare Burjevke ga Thierry-Kavčnikova.

Jenufa, njena pastorka ga Lewandowska.

Prvi mlinski hlapec g. Cvejič.

Rihtar g. Zupan.

Rihtarica ga Erklavčeva.

Karolka, njiju hči ga Matačičeva.

Pastirica ga Smolenskaja.

Barena, prva dekla v mlinu gna Korenjakova.

Jano, pastirček ga Ribičeva.

Muzikanti, vaščanje.

I. dejanje v mlinu pri Burjevih. II. in III. v sobi cerkvnice.

Med I. in II. dej. poteče pol leta. Med II. in III. dva meseca.

I. premijera Jenufe v Brnu 1904.

Premiera v Narodnem gledališču v Pragi 26. maja 1916.

1. dejanje. Cerkovnica, stroga in odločna žena ima nelastno hčerko, pastorko Jenufko, katera se je zaljubila v lahkomišelnega, razburljivega bratranca Števo — in se mu vdala. Toda, ko se vrne nekega dne Števo pijan od nabora, je njegova ljubezen hladnejša. Odločna in razumna cerkovnica spregovori s Števom resno besedo ter dovoli ženitev samo pod pogojem, da se nikdar več ne opije. Da mu rok na poskušnjo enega leta.

Jenufko pa ljubi tudi resnejši, moški Laca. Boli in grize ga zavest in prepričanje, da se je lahkomišeln in vrtoglavi Števo zaljubil samo v lepo Jenufkino lice in nekega dne ji v razburjenju prereže lice, v misli, da ji pokvari s tem obraz in jo naredi grdo.

II. dejanje. Jenufka se je hotela zastrupiti. In zopet se posreči cerkovnici, da prepreči nesrečo. Pod pretvezo, da pošlje Jenufko na Dunaj v službo, skriva Jenufko pazljivo doma, kjer se ji rodi Števov deček. Cerkovnica pokliče Števa in ga prosi, naj si vendar vzame nesrečno Jenufko. Vrtoglavi lahkomišel pa se skesa in uteče. Obupana cerkovnica se odloči povedati vse Laci. In pošteno in odkrito mu opiše nesrečen položaj. Laca seveda preišlja. Moral bi si vzeti tudi Števovega dečka. V svojem strahu za Jenufko in njeno dobro ime, pravi cerkovnica Laci, da je dete umrlo. In po odhodu Laca, vzame dete in ga vrže pod led. Jenufko pa prepriča, da je dete na vročici umrlo.

III. dejanje. Cerkovnica pripravlja svatbo Jenufke z Laco. In ko se hočejo napotiti v cerkev, krikne po vasi: Našli so pod ledom mrtvo dete. Nesrečna cerkovnica prizna sedaj svojo krivdo in se da odvesti na sodišče. Laca se zavzame za nesrečno Jenufko in ta spozna njegovo verno ljubezen mu pade v naročje. Namenita se skupno v svet, kjer hočeta začeti novo življenje.

KUNSTEK & PLETERSKI

trgovina z manufakturo, modnim blagom, usnjem in kožami.

Vodnikov trg 5

LJUBLJANA

Kopitarjeva ul. 4

TRIPTYCHON.

Uglasbil G. Puccini.

PLAŠČ.

Besedilo zložil po Didiera Golda „La Houppelande“ G. Adami.
Poslovenil M. P.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Michele, gospodar čolna	g. Levar.
Luigi, težak	g. Sowilski.
Tinea, „	g. Mohorič.
Talpa, „	g. Zorman.
Giorgetta, žena Michela	gna Thalerjeva.
Frugola, žena Talpe	gna Rewiczewa.
Prodajalec pesmi	g. Banovec.
Ljubimec	g. Bratuž.
Ljubimka	ga Ribičeva.

Težaki, lajnar, dekleta. Dejanje se vrši na čolnu.

SESTRA ANGELIKA.

Besedilo zložil G. Forzano. Poslovenil dr. I. Šorli.

Sestra Angelika	gna Zikova.
Teta kneginja	ga Thierry-Kavčnikova.
Prednica	gna Smolenskaja.
Penitencijarka	gna Sfiligojeva.
Predstojnica novic	gna Erklavčeva.
Sestra Genovefa	gna Lewandowska.
Sestra Ozmina	gna Kovačičeva.
Sestra Dolcina	gna Ponikvarjeva.
Sestri nabiralki	{ gna Ribičeva.
	{ gna Jeromova.
Novici	{ gna Korenjakova.
	{ gna Mišičeva.
Sestra ključarica	ga Lumbarjeva.

Dejanje se godi h koncu 17. stoletja v samostanu.

GIANNI SCHICCHI.

Besedilo zložil G. Forzano. Poslovenil dr. I. Šorli.

Gianni Schicchi	g. Levar.
Lauretta, njegova-hči	ga Matačičeva.
Zita, nazvana „Stara“, sorodnica Buosa	gna Rewiczewa.
Rinuccio, nečak Zite	g. Kovač.
Gherardo, nečak Buosa	g. Bratuž.
Nella, njegova soproga	gna Koreninova.
Gherardino, njen sin	g. Habič.
Betto iz Signe, svak Buosa	g. Zorman.
Simon, sofođnik Buosa	g. Zupan.
Marco, njegov sin	g. Pugelj.
Ciesca, njegova soproga	ga Smolenskaja.
Maestro Spinelloccio, zdravnik	g. Perko.
Amantio plemeniti Nicolao, notar	g. Debec.
Pinellino, čevljar	g. Erklavec.
Guccio, barvar	g. Ribič.

Dejanje se vrši v Firenci leta 1299. — Dekoracije naslikal g. Skružny.

Plašč. Michele, lastnik čolna, ležečega zdaj v kanalu Sene pred Parizom, ima lepo mlado ženo. Med težaki, ki nalagajo in razkladajo blago njegovega čolna, služi tudi Luigi, mladostni prijatelj njegove žene. Med njim in njegovo ženo vzplamti ob spominih na otroška in svobodna leta ljubezen, ki konča s tem, da zadavi Michele svojega tekmeča ter skrije truplo pod svoj plašč.

Sestra Angelika. V velikem obzidju ženskega samostana. Solnčni zahod spomladi. Svetel žarek pada na curek iz vodometu. Nune so v cerkvi in pojo. Dve novici zapoznelki prideta čez oder, poslušata žvrgolenje v topolih in šele potem vstopita, dočim sestra Angelika, ki pride tudi prekasno, v znak popolnega kesa poklekne na pragu in poljubi zemljo. Zato pa potem, ko pridejo malo za tem sestre iz cerkve, s. penitancijarka ukori oni dve, njej pa odpusti zamudo. Ko je kažnovala še dve drugi sestri, dovoli ostalim odmor, ter se nune razidejo po dvorišču in vrtu. Tu ena opozori druge na solnčni žarek nad vodometom. Vse se razveseli, ker pridejo sedaj edini trije večeri, takozvani »zlati večeri«, ko solnce prisije v klavzuro do vodnjaka. Pa že jih tudi obide globoka otožnost, ker je to znak, da je spet prošlo eno leto. Ko ena predlaga, da bi orosile s to »zlato vodo« grob zadnji umrli sestri, jih gre mnogo na pokopališče, ostale pa se zamislijo v to, ali imajo še kako željo v srcu. Ena bi po tolikem času spet rada videla in pogladila jančka, druge dražijo sladkosnedo tovarišico, da si želi kak dober prigrizek. Ne brez nekoliko ženske zlobnosti vprašajo s. Angeliko, ali ona res nima nobene želje, in ko ona to zanika, pa se odstrani med svoje cvetice, izražajo nad tem svoje dvome, češ, da si gotovo želi kakega poročila o svojcih, ki se je že sedem let več ne spominjo, čeprav je visokega, da, knežjega rodu. Tu naglo priteče sestra strežnica, proseč s. Angeliko, naj ji da kaj za sestro, ki so jo opikale ose. Res s. Angelika takoj najde rastlino, s katero naj si ona namaže rane, sok druge pa naj pije. Zdaj prideta dve sestri, ki sta bili šli pobirat k ljudem milodare in jih izročita sestri gospodinji. Ena teh sester obenem pove, da se je zunaj pred vrati ustavila sijajna kočija, in to spravi s. Angeliko v največjo razburjenost. Izkaže se, da velja poset res njej — prišla je kneginja, njena teta. Prednica pozove s. Angeliko v govorilnico, kjer jo čaka kakor kamen hladna in nepristopna starka. Teta ji je prinesla v podpis dokument, s katerim je razdelila vse premoženje Angeličine knežje hiše, kako sta ji bila to pred 20 leti, ko sta umirala, naročila Angeličin oče in mati. To razdelitev da je zdaj izvršila, ker je Angeličina mlajša sestra nevesta. In kdo je ženin? »Kdo drugi, ako ne On, ki je izbrisal madež, s katerim ste vi oskrunili beli grb naše hiše?!« ji teta kruto odgovori. Torej hoče teta žrtvovati tudi še sestro! A pove naj vsaj, kaj je z njenim, Angeličnim sinkom, ki so ga ji iztrgali takoj po rojstvu. Brez posebnega oklevanja teta pove, da je dete umrlo. Zdaj je za nesrečnico vse končano. V brezupnem joku se zgrudi na tla, toda teta misli samo na svoj dokument, ki ga ji Angelika tudi brezčutno podpiše. Teta odide, Angelika pa obupno kliče svoje dete. Z migljanjem drobne zvezdice naj da znamenje, ali sme kmalu k njemu. In res je »Marija ta čudež storila! Ko zapoje zvon, odide s. Angelika kakor zamaknjena v svojo celico. Čim pa je v samostanu vse tiho, se njena vrata speš odpro, in ona pride na vrt, kjer si zapali ogenj, pristavi prsten lonček in si nabere vanj strupenih rastlin. Ves čas v misli,

da jo je z Marijinim privoljenjem poklical sinček, izpije potem strup. Sedaj naenkrat spozna svojo grozno zмотo in svoj strašni greh. Obupno kliče Marijo, naj jo reši: naj je ne pusti umreti v smrtnem grehu in ji da znamenje, da ji je odpustila. In glej: nenadoma se razsvetli vsa cerkviča, in čudež se prične: Vrata cerkvice se počasi odpro in v tajinstvenem svitu se vidi vsa polna angelov. Na pragu se prikaže Marija Tolažnica, slovesna in mila, pred njo plavolas deček v beli obleki. Marija napoti dete, ne da se ga dotakne, proti umirajoči, ki izteguje roke proti njemu. Dete počasi napravi prvi, drugi in tretji korak. Ko je dete že čisto blizu, še s. Angelika počasi zgrudi in umre. Čudež ugasne.

Gianni Schicchi. Florentinski bogataš Buoso Donati je pravkar izdihnil. Njegovi sorodniki še kleče ob njegovi postelji in ga objokujejo. Tu zapazijo, da je najubožnejši izmed njih, Betto, pošepetal nekaj Nelli, ženi pokojnikovega nečaka Gherarda, in da se je ta zelo prestrašila. Kaj je bilo? No, glas, ki se širi po bližnji vasi Signi, da je Buoso vse svoje premoženje zapustil nekemu samostanu. Sedaj je seveda konec žalovanja — preveč imajo opraviti z mislijo, kaj ho, ako se govorica uresniči. Naposled pogodi Simon, najstarejši, tole misel: ako je oporoka pri notarju, potem gorje; ako pa je še v ti sobi in jo najdejo, se izteče lahko še vse dobro. Mrzlično se lotijo iskanja. V neki omari res iztakne testament Rinuccio, nečak pokojnikove sestričine, stare Zite, in to srečo porabi v to, da bi od tete dosegel dovoljenje, naj bi se še letos smel poročiti z Lauretto, hčerko Gianna Schicchija. Teta je bila namreč doslej odločno proti ti zvezi, ker ji je dekle presiromašno. Zdaj je stvar seveda drugačna, in starka meni: »Ako se vse dobro konča, vzemi si magari ciganko!« Celo sama pošlje malega Gherardina, Gherardovega sinčka, po Gianna Schicchija in Lauretto. Prve besede oporoke: »Zapuščam ljubi Ziti in Simonu...« potrdijo veselo pričakovanje, in dediči začnejo govoriti že o tem, kaj bi vsak najrajši imel iz Buosovega bogastva. Tu naenkrat kakor strela: ko so se odločili, da berejo oporoko dalje, vidijo, da jim pokojni res ničesar ni zapustil. Torej govorica ni bila prazna! Besen srd se polasti vse družbe, odduška pa si dajo v divjem psovanju na fratre, ki bodo zdaj »vse požrli«. A res ni nobene pomoči, nobenega sveta? Ne, niti Simon ne vé ničesar, čeprav je bil celo župan v Fucecchii! Edini, ki bi mogel pomagati, je Gianni Schicchi, človek namazan z vsemi žavbami, meni Rinuccio. Toda o tem pred vsem teta Zita ne mara ničesar slišati; sovraži ga že zato, ker je Laurettin oče. No, tudi ostalim se zdi za malo, da bi kak Donati vzel hčerko človeka, ki je prišel s kmetov. Zaman je vse opozarjanje mladeničevo na izredno prebrisanost očeta njegove ljubice in očitki sorodnikom, kako so smešni njihovi predsodki — ko Gianni Schicchi prispe na prejšnji Zitin poziv s svojo hčerko, ga zdaj ona prva sprejme vse prej nego ljubeznivo. Ker pa tudi Gianni ni izmed pohlevnih, se med njima uname prepir, ki konča z nebrom psovka od obeh strani. Toda Rinuccijeve prošnje in hčerine solze Gianna le ganejo, da se loti zadeve. Z oporoko, ki mu jo je pokazala Zita, ni seveda nič. Toda že ima drugo misel v glavi. Ko pošlje prej hčerko domov, zabiči dedičem, naj brezpogojno skrbе za to, da nihče izven hiše ne izve za Buosovo smrt. Mrliča naj odnesejo v sosedno sobo, pogase sveče, posteljejo posteljo in spravijo sploh sobo v prejšnje stanje. Predno pa jim more dalje razložiti svoj načrt, pride zdravnik Spinellochio.

Schicchi utegne samo še šepniti, naj ga ne pustijo k njemu, in že je smuknil za gardine pri postelji. Od tam potem prosi zdravnika z glasom pokojnega Buosa — glasom, tako dobro ponarejenim, da so se sorodniki sami v prvem hipu vsi prestrašili — naj ga pusti malo počivati, ko mu je mnogo bolje, ter da naj pride rajši zvečer še malo pogledat. Ko zdravnik, ponosen na uspeh svoje »šole«, odide, pošlje Schicchi enega izmed sorodnikov po notarja, češ, da želi Buoso Donati napraviti testament, si da prinese pokojnikovo nočno srajco, globoko čez čelo segajočo njegovo nočno čepico, ruto za čez obraz in pozove Buosove sorodnike, naj porabijo čas do prihoda notarja, da se domenijo, kako si razdelijo dediščino. Od začetka gre vse gladko: gotovino dobe vsi na enake dele, posestva pa ta to, oni drugo in tako dalje. Ko pa ostane še samo hiša v Firenci, mlini v Signi in Buosova mola, se vname zato med dediči ljut prepir, ki kar ne morejo iz njega. Tu jih opozori od zunaj mrtvaški zvon, da je vest o Buosovi smrti najbrže že prodrla v javnost. No, po sreči je umrl samo neki krščeni zamorec, a strah jih je iztreznil vsaj toliko, da prepuste odločitev glede spornih predmetov Giannu Schicchiju. Ta sprejme in obeča vsakemu izmed dedičev (ki ga drug za drugim, vsak za hrbtom drugega poskušajo podkupiti), da bo dal mulo, mline in hišo njemu. Med tem so našemili Gianni v pravega Buosa, proslavljajoč ga neprestano kot svojega rešitelja. Zdaj jih Schicchi opozori le še na posledice, ako bi prišla stvar na dan: zakon predpisuje za krivca in pomagata izgubo roke ter na to izgon! Naj torej dobro premislijo, predno bi se spet sprli med seboj! Toda dovoli — notar je tu in z njim za priči čevljar Pinellino in barvar Cuccio. Sicer pa je vse drugo pripravljeno: mizica za notarja v zatemnjeni sobi, zadaj za gardinami v postelji pa Gianni Schicchi, zdaj Buoso Donati. In z njegovimi glasom Gianni narekuje oporoko: onim fratrom par lir (češ, kdor veliko zapusti samostanom in cerkvam, temu gotovo očitajo, da si je vse, kar ima, le prisleparil); ostalo premoženje pa, kakor so si dediči bili prej vse doležili: ta posestva temu, ona tam drugemu in tako dalje — do mule, mlinov in hiše v Firenci. Seveda je vsakdo prepričan, da bo Gianni izpolnil obljubo in zapustil te reči njemu. Toda kdo dobi mulo? »Prezvesti moj dragi prijatelj Gianni Schicchi«, narekuje »bolnik«. Prav tako hišo in mline! Po vsakem teh stavkov dediči po koncu, toda Gianni jim zapoje pesem, kako z ostanki svoje odsekane roke zadnjič in za vedno pozdravljajo lepo Firenco. Ne pomaga nič — treba je pogoltniti ves besni srd! Šele, ko je notar s pričami že odšel, se vržejo vsi nanj. Toda on jih z Buosovo palico požene iz — svoje hiše. V sobi sta samo še Rinuccio in Lauretta, ki se držita vsa ganjena v objemu. Sam Gianni je ganjen, ko ju gleda. »Sicer bi me bil naš Dante za to lumparijo poslal v svoj pekel in izlil name tam vso svojo jezo; toda, upam, da mi vsaj vidva dasta odvezo...«, jima reče, predno pade zavesa.

GOSTILNA PRI KROFU „ŠTEFKI“

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 46.

**IZBORNO NOVO TER STARO RUDEČE IN BELO VINO IZ KRŠKIH
VINOGRADOV G. BONA.**

Velecenjeni gospod urednik!

Želeli ste, da Vam podam skico o svojem umetniškem delovanju odkar sem zapustil Ljubljano, t. j. v zadnjih 15 letih. Petnajst let pomeni v karieri umetnika dolgo dobo in nemogoče je podati vse spomine in doživljaže v kratki skici. Zato prosim, da se zadovoljite s tem, da navedem par suhih dejstev.

Umetnik dozoreva, se izpopolnjuje in raste le v delu. Umetnost, kateri služi, zahteva od njega marsikatero žrtve, velike vztrajnosti in marljivosti. Imel sem priliko spoznati resničnost te trditve nešteto krat in zato jo kličem v spomin vsem, ki imajo namen posvetiti svoje moči Taliji. Pot je trnjeva in razočaranj ne manjka. Blesk rampe omamlja!

Lestva, po kateri sem splezal kvišku, je imela mnogo postaj. L. 1907 sem mogel s pomočjo štirih prijateljev († višji sod. sv. Zoičmann, vlad. sv. dr. Goršič, drž. pravnik Pajnič in prof. Jeršinovič) oditi na dunajski konzervatorij. Pri sprejemni skušnji sem bil soglasno dodeljen takoj v 4. letnik. Zato sem bil že po dveh letih uvrščen v množico mladine, ki polna upov in iluzij hiti na vse strani sveta. Meni slučajno ni bilo treba iti daleč. Deske, na katerih naj bi pokazal, kaj znam, so bile od konzervatorija oddaljene le 5 minut, bila je to takratna dvorna, sedaj državna opera. Ni namen teh vrstic opisovati občutke, ki so navdajali moja pohlevna kranjska prsa, ko sem stopil prvič na oder. Te dimenzije! Ta okolica! In moj debut 4. oktobra 1909! Sam Bog in jaz veva, kako mi je bilo pri srcu, ko sem slišal glasbo zadnjih par taktov predno so se odprla vrata kulis, skozi katera je stopil prvič pred razvajeno publiko dunajske dvorne opere nadebudni, a momentano vse prej ko zavidanja vredni mladenič. Nastopil sem kot občinski sluga Lampe v Leo Blech-ovi operi: »Versiegelt«. Šaržirano komična vloga. Muzikalno in igralsko zelo težka. Toda pozabil sem vse potne srage, ko sem čital kritike, ki so »novopečenca« prav laskavo omenjale.

Pot mi je bila začrtana. Sledile so nove vloge. Male in velike. Nešteto manjših ne bom našteval, akoprav vloge kakor Eremi v »Čarostrelcu«, minister Ferranda v »Fideliu« itd. zahtevajo vsestranske umetniške potence, bodisi v igralskem kakor tudi v pevskem oziru. En sam neokreten korak, en sam brez umetniškega čuta zapeti ton — in vloga je pokvarjena. V očigled teh dejstev se pojo na dunajski operi enake vloge vedno le od prvih pevcev. Velike, oziroma prve vloge, v katerih sem nastopil, so bile med drugim tudi te-le: Kralj Arkel (Pelleas in Melisanda), župan (Muzikant), Balducci (Benvenuto Cellini), Kecal (Prod. nevesta, pel sem ga prvi po slavnem Hešu), Nilakanta (Lakmé), Christian (Schneider von Schönau), Sarastro (Čarobna piščal), Beneš (Dalibor), Lotharjio (Mignon), grof Des Grieuse (Manon), Dr. Bartolo (Brivec sevilkiski), Gremiu (Onjegin). Vloge kakor Collina v »Bochemi« in Sparafucila

v »Rigolettu« sem pel ponovno z umrlim E. Carusom, ki je bil brezdvomno najboljši tenorist in ne samo to, temveč res pravi umetnik. — V dunajski operi sem nastopil približno 1500 krat.

Veliko zadoščenje in veselje pomeni zame uspeh, ki sem ga dosegel pri občinstvu in kritiki vrnivši se v domovino. V stremljenju, da vzbujam v javnosti čut za umetnost, da ji iščem priznanja in podpore, se nadejam, da sem na pravi poti. V zadoščenje mi bo, ako bom mogel posvetiti svoje znanje predvsem procvitu slovenske opere, ki bodi ponos cele Slovenije.

Z velespoštovanjem

Julij Betetto.

H. Ibsen: Hedda Gabler.

Ves problem Hedde Gabler je tragika žene, ki je poročena s komičnim človekom. Toda Jörgen Tesman pravzaprav niti komičen ni, nasprotno zelo dobra partija za večino žensk. Problem Hedde je element ognja (igranje s pištolo, sežiganje manuskripta, njena želja, da bi Tei požgala lase), element ognja kakor pri »Gospe z morja« element vode. Tudi to ne bo držalo, kajti kaj naj začne dama, poročena žena v tridesetih letih, s tem elementom ognja in kaj naj se to pravzaprav pravi. Dasi je Ibsen moralni teoretik in skozinskoz pridigar, ki daje recepte in navodila za srečno in dolgo življenje, v pričujoči igri ni toliko splošnih moral kot slikanje propadanja ene same, prav posebne ženske, prav izvanrednega naturala v zelo čudnih, samo zanjo in v njenih očeh nemogočih, gnusnih, nevdržnih razmerah.

Že davno pred začetkom prvega dejanja je mlada hčerka generala Gablerja prava pravcata Strindbergova »Gospodična Julija« — v hotenju in nagonu, za dejanje pa je prestrahopetna. O njeni materi ne vemo ničesar. Kakšna je bila njena vzgoja: stari general je bil zatopljen v časopis, za njegovim hrbtom pa sta šepetala hčerka in zapeljivi inštruktor Lövborg o vprašanih in stvareh, ki več kot mikajo mlado dekle, ki bi rado malo pogledalo v svet, o katerem ne sme ničesar vedeti. In drugače se je igrala s pištolami svojega očeta ali pa jahala s papanom generalom v dolgi sukneni obleki in s peresi na klobuku, da so malomeščanke dvigale glave in se obračale za njo. Nekaj drugega kot prava vzgoja za deklico. In pozneje, ko ji je oče umrl in se je do sitega naplesala, se je pač prepustila naivnemu Tesmanu, ki ji je največ nudil. Ves tisti svet lepote in svobode, ves lep svet Lövborgovih sanj je zavrgla, ni sledila klicu svojega srca, hotela je vse skupaj lepo potlačiti kakor se pač da marsikaj v življenju polepotičiti. Vrnila se je z dolgočasnega, običajnega ženitovanjskega potovanja, vsakdanje življenje se ji plazi nasproti, teta Julia prihaja s klobukom in večnimi aferami, kmalu, prav kmalu bo kričal po sobah mladi Tesmanček — tu pa mrzla, čudovita hčerka generala Gablerja, do komičnosti zagrizena v pričakovanje velikega, vsa žejna lepote in velikosti — poleg tega pa nezmožna biti ženska niti toliko kot mala norica Tea: prvo dejanje se lahko prične. Vse kar vidimo je samo razpadanje veličastne stavbe. Kakor da se je po

pomoti zgubila čistokrvna plemenita rasa med plebejske bastarde. Edini Lövborg bi bil mož, toda nosi na sebi vse prokletstvo genija, sokol in obenem udomačeni krokar s pristriženimi peruti. Lokavi Brack, steber družbe, sam pobeljeni grob. Simpatična ženičica Tea, uboga, pa močna dovolj, da stori to, kar mora storiti.

Na drugi strani bi se pa lepa gospa Hedda prav lahko uživala v vse to. Sanjarskih načrtov prekipevajoče mladosti, gurmanske prepotence in vse prej kot realne smiselnošči ni še nihče nasitil. Hedda je v momentu, ko si zaželi lakaja in konja, prav gotovo bolj komična kot Tesman, napram teti Juli glede klobuka nedostojna, njen mišmaš z Brackom je neokušen, njeno frazersko igračkanje z Lövborgom je vse prej kot plemenito. In vsa njena okolica, ki se ji zdi tako zelo smešna, stoji najmanj klafstro nad Heddo: ima vsaj čut za dolžnost.

Toda v »Heddi Gabler« se najdejo slučajno ljudje, ki niso ne dobri ne slabi — kakor je večina ljudi. Ne zgodi se prav nič posebnega — kakor po navadi v družbi. Toda te različne struje tako nasprotnih si elementov, ki rastejo in padajo — in kar naenkrat z vso silo vdarijo drug v drugega — zgodi se to, kar malokdaj vidimo, kar pa vsakdo izmed nas nekoč doživi: tiha tragedija, polom, že davno čuten, z vso silo izbruhnjen. Življenje pa gre lepo naprej.

V petem dejanju se bomo komaj še spomnili dveh pozabljenih ustreljenih, dveh grobov za cerkvenim zidom, pač pa bomo čitali med dnevnimi vestmi, da je prof. Tesman poročil gospo Teo rojeno Rysing.

C. H.

L. Janáček: Pastorka Jenufa.

Jenufa je najinteresantnejše delo češke operne literature zadnjih let in kar se tiče stila eno najzanimivejših del svet. glasb. literature sploh. Njen avtor, sedanji ravnatelj konzervatorija v Brnu, je prav poseben pojav v češki glasbi, znan je kot drzni eksperimentator v kompoziciji, posebno pa v instrumentaciji. Potom dolgoletnega študija narodne pesmi (Janáček-Bartůš: Zbirka moravskih narodnih pesmi) si je ustanovil lasten stil, ki se razlikuje od vseh sodobnih skladateljev. Vsi njegovi komponirani teksti, bodisi pesmi, zbori in opere, imajo temelj v takozvanih »nápěvcích«, »Nápevěk« je kratek glasbeni motiv, ki se je rodil iz govornice (tako razlaga Jánaček tudi postanek nar. pesmi) in ta mu tvori podlago za vso glasbeno snov. Posebnih vodilnih motivov Jánaček ne rabi. Cele scene so sestavljene kakor pri mozaiku iz teh kratkih motivov (napevov). Glavno težišče vse dramatike na odru leži pri Jánačku torej v ustih interpretov in ne kakor v vsej epohi po Wagnerju v orkestru. Orkester posnema na najrazličnejše načine motive s scene in v enem, večsili skoraj monotonem toku ponavlja isti motiv po večkrat. Glasba Jánačkova nikdar ne taji slovaškega značaja, katerega je izrazil posebno v pesmijah v I. in II. dejanju.

Drama sama na sebi mu je dala mnogo podbude za kompozicijo. Silno učinkovita, v nikake epizode razblinjena, gre z železnim ko-

rakom do katastrofe. Središče drame je cerkovnica in ne, kakor bi vsakdo na prvi pogled mislil, Jenufa. Ta je le pasivna figura, toda simpatična v svoji lepoti in nežnosti. Cerkovnica pa je tip železne ženske, ki se raje odloči za hudodelstvo, samo da prepreči sramoto svoji ljubljeni pastorki. Tudi pri izvajanju pritegne nase ves interes publike. Partija je sama na sebi v igralskem in pevskem oziru zelo naporna.

Pisana za dramatični sopran, jo skoro povsod interpretira dramatični visoki mezzosopran, ki daje osebi vso strogost, velikost in tragiko. Težko bi pri nas našli boljšo interpretko kot je ga Thiery-Kavčnikova. Janáček je dobro pogodil, ko si je zbral že gotovo dramo Gabrijele Preissove, češke pisateljice, ki je dobro znana tudi med Slovenci. Napisala je mnogo novel iz slovenskega življenja, posebno koroškega, kjer je delj časa prebivala. Skoro vsake počitnice se je rada mudila na Bledu in ljubljanski okolici, kjer ima mnogo iskrenih prijateljev in znancev. Poleg Jenufe je napisal Janáček satirično opero »Zleti g. Broučka v 15. stoletje in na mesec« po humoreski Sv. Čecha. Lansko leto pa so v Brnu vprizorili njegovo novo delo: *Kata Kabanova*.

Oratorij »Večni evangelij« ni imel trajnega uspeha. Na Češkem so najbolj znani njegovi zbori, zlasti oni po tekstu Bezruča.

Premijera »Pastorke Jenufe« je bila v Nar. divadlu v Pragi 26. maja 1916. Karol Kovačević je pripomogel delu z dobrimi retušami in primernimi okrajšavami do popolnega uspeha. Igrali so jo tudi na Dunaju in Zagrebu, pripravljajo jo pa v Berlinu (Leo Blech) in Amsterdamu. Prva premijera je bila že okoli 1900 v Brnu, kjer pa ni imela tolikega uspeha kot pri praški premijeri, katero so baje nesoglasja komponista z bivšim šefom opere (najbrže radi imenovanih okrajšav) zavlekle za celih 15 let. Želim ljubljanski vprizoritvi toliko uspeha kot praški premijeri, kateri sem navdušen prisostvoval.

A. Balatka.

Razno.

Errata! V 2. števil. v poročilu o koncertu tenorista Rijavca na Dunaju se nam je vrnila pomota. Imenovano kritiko je napisal Korngold o Rijavcu in ne o g. Moricu.

Izpremembe v osobju. Dramo so zapustili: gg. Bitenc, Gaberščik, Gradiš-Daneš, Strniša, Šubelj, Šturmovca in Rovanova. Ga. A. Danilova je odpotovala v Ameriko. Na novo pa je angažiran g. Milan Skrbinšek, dosedaj režiser in igralec v Mariboru. Opero so zapustili: gg. Bagrow, Dobrovoljski, Drvota, Romanovski, g. in ga Trbuhović, Kalinova, Kalouskova, Šterkova. Ga Poljakova in Nikitina sta angažirani v Beogradu. Na novo pa so angažirani: gg. Banovec, Betetto, Cvejič, Haack, g. in ga. Matačić, Sevastianow, Sirkes in Šimenc. — G. Pepik Drvota je obolen in se zdravi v Karlovih Varih na Češkem. — G. Marij Šimenc, naš rojak Goričan, bivši član slov. gled. v Trstu, je dosedaj deloval dve leti v Mariboru kot igralec in pevec. V letošnji sezoni bo pel Steva v »Jenufi« (»Njena pastorka«), in Franja v »Gorenjski slavček«, Fausta v »Mefistofeles« in dr. — Od Slo-

vencev so angažirani v Zagrebu: gg. Križaj, Nučić, Podgorska in Štamcar; v Beogradu: Marija Vera in J. Rijavec; v Osijeku: Bukšek, Martinčević, Povhe, dir. opere Polić in Rakuša; v Splitu: g. in ga Pregarc.

»Hlapca Jerneja« Iv. Cankarja (dramatiziral M. Skrbinšek) bodo igrali v Splitu.

V Nemčiji bodo letos predavali na univerzah o gledališču in sicer v Berlinu, Frankfurtu, Kölnu in drugod. Naj navedemo naslove teh predavanj: Zgodovina gledališča v Nemčiji, Atiške gledališke starine, Rusko gledališče, Goethejev »Faust« na odru, Socijologija gledališča, Zgodovina nemške romantične opere, Zgodovina indijskega gledališča, Gledališko življenje v starem veku.

Ljudsko gledališče »Old Vic« je skoro edino gledališče v Londonu, ki vprizarja Shakespearja zares umetniško. Sedaj si je postavilo za nalogo zanimiv poskus: vprizarjati pesnika tako kot je še on sam režiral. Torej gledališče iz dobe Elizabete. Oder in avditorij je združen potom dvigljivega mostička. Scena je zato prenešena prav med gledalce. Zagrinjalo spušča nalašč za to določeni igralec in sicer vsem vidno. Tudi kostumi so vsi iz dobe Elizabete. Kot prva se je vprizorila na ta način igra »Vesele ženske vindsorske«.

Sara Bernhardt, slovita francoska tragedka, ki pa ima že davno za seboj svojih sedemdeset let, hoče nastopiti v S. Guitryevi drami »Adam in Eva«. Hudobni jeziki pa sikajo po časopisih, češ da v sv. pismu ni nikjer govora o kaki stari materi ali prababici Eve.

*

Ko so v Petrogradu januarja 1900 v carskem Marijinem teatru proslavljali 25 letnico slavne igralkice Savine, jo je raynatelj knez Volkonski sredi med deputacijami in venci počastil z nagovorom. Savina se mu je vsa solzna zahvalila: »Seveda so na svetu ljudje, ki so srečnejši kot jaz, toda v tem trenutku v vsej Rusiji ni nihče tako srečen kot sem jaz.«

*

Kako je bilo v dobrih starih časih, nam spričuje knjiga o vporabi šminke, katero je izdala pred 100 leti slavna Me. Clairon iz Comédie Française: »...Vsa sredstva te vrste uničujejo polt in kvarijo fiziognomijo. Za vsakega igralca tako dragoceno gibčnost mišic na obrazu pokvarijo tako, da v gledalcu vedno nasprotuje to, kar vidi s tem, kar sliši«...

*

Nek dunajski gledališki ravnatelj je svojim članom strogo prepovedal sodelovati pri filmu in na »deski« njegovega teatra je bilo nabit: »Mojim članom je pod kaznijo takojšnje odpovedi prepovedano sodelovati pri filmskih podjetjih.« Igralci so zato poslali k mogočniku deputacijo, katero pa je odslovil z neusmiljenim gromom: »Kdor je pri meni angažiran, ne sme služiti tej ponižujoči filmski spaki! Noben pošten človek ne filma!« »Oprostite, gospod ravnatelj,« ugovarja vodja deputacije, »tudi cesar Franc Jožef se je pustil posneti v filmu, prav tako cesar Viljem in angleški kralj tudi...« Pa je zagrmel neizprosliivi gromovnik: »To me nič ne briga! Ti

ljudje lahko delajo kar hočejo, saj niso pri meni angažirani!« — Omenjeni gospod ravnatelj je zdaj že davno v pokoju in sodeluje samo še pri — filmu. —

Igralka, ga. N., ki je bila že stara mati, se je še vedno silila v mladostne vloge. Neka njena mlajša koleginja prisope nekega dne k skušnji in naznani žalostno novico: »Gospoda, ga. N. je umrla!« Vseobča žalost. Trenutek nato pa vstopi ga. N. na oder. Vseobče začudenje. Mlajša koleginja pa zašepeta: »Tiho, bodite mirni, tovariši! Ona niti — ne sluti!« —

Grdi in suhi komik G. gleda skozi okno svojega stanovanja na ulico. Mimo jo pribriše njegov rival, debeli komik K., ki zasoli svojemu suhemu tovarišu takole: »Kaj pa zijaš skozi okno? Da imam jaz tak obraz kot ti, bi raje sedel na okno, samo da bi ljudje ne videli obraza!« Suhi komik G. mu dobrohotno odgovori: »Saj sem sedel včeraj na oknu in tako kazal ljudem zadnjo stran svojega telesa, pa so mimoidoči takoj začeli ugibati: »Poglejte no debelega komika K.! Od kdaj pa tu stanuje?«

Nek slavni angleški igralec je imel veliko prisotnost duha. Ko je igral Shakespearjevega »Riharda« in vzkliknil v zadnjem dejanju na bojišču po izgubljeni bitki: »Konja! Konja! Svoje kraljestvo dam za enega konja!« — se je neko predrzno zijalo na zadnji galeriji raztegnilo: »Ali bi ne bil osel tudi dober?« Traged pa mirno nazaj na galerijo: »Tudi dober! Prosim vas, pridite takoj dol!« —

FR. P. ZAJEC

optik in urar.

Ljubljana, Stari trg 9.

P. n. občinstvu priporočam bogato izbiro raznovrstnih očal, ščipalcev, lorgnet, daljnogledov, mikroskopov, risaln. orodja itd. Vsakovrstne zlatnine in srebrnine, ter žepne in stenske ure.

ŠIVALNI STROJI

MUNDLOS - ORIGINAL VIKTORIJA.

10 LETNA GARANCIJA

VSE VRSTE JEDILNEGA ORODJA. - VELIKA ZALOGA ZLATNINE IN SREBRNINE.

JOSIP ŠELOVIN — ČUDEN,

MESTNI TRG 13. LJUBLJANA MESTNI TRG 13.

GRIČAR & MEJAČ

zaloga oblek za dame, gospode in otroke.

Šelenburgova ulica 3.
Vogal Knaflove ulice.

ČEVLJI ZNAMKE „PEKO“ SO NAJBOLJŠI

ZAHTEVAJTE JIH POVSOD.

PRODAJA ENGROS IN DETAJL.

BREG 20.

LJUBLJANA

BREG 20.

2. GOREC

AGENCIJA
MOTORJI
KOLESA
AGENCIJA
AGENCIJA
LJUBLJANA
GOSPODARSKA VEŠTOVARNA

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ & DRUG
LJUBLJANA, Bohoričeva ul. 20

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela

TELEFON 560

Mnogo denarja
si lahko prihranite
ako kupujete blago za moške
in ženske obleke, perilo, tri-
kotažo, posteljno opremo itd.
v velikem skladišču blaga
veletrgovine

A. & E. Skaberne

Ljubljana,
Mestni trg šte. 10.

Prostovoljno društvo za pomoč brezdomcem

Urejuje Fran Lipah.

Cena Din 3·50.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.